

[Početna Stranica](#) > ... > [Vaša Prava](#) > [Temeljna Prava](#) > Portugal

Sadržaj omogućio

Portugal

Nacionalni sudovi i druga, nepravosudna tijela

Portugal

Nacionalni sudovi

Ako su temeljna prava građana povrijeđena, oni se mogu obratiti sudu. Portugalski sudovi (građanski i upravni sudovi) odgovorni su za vođenje sudskih postupaka, zaštitu zakonom zaštićenih prava i interesa građana, zabranu povrede demokratske vladavine prava i rješavanje javnih ili privatnih sporova (članak 202. Ustava Portugalske Republike).

Ustavni sud ima posebnu odgovornost u pogledu vođenja sudskih postupaka u okviru pravnih i ustavnih predmeta. Ako je mogućnost redovne žalbe iscrpljena (članak 70. stavak 2. i članak 72. Organskog zakona o Ustavnom sudu), stranka koja se tijekom postupka pozvala na neustavnost primijenjenog zakona ima pravo na žalbu Ustavnom sudu.

Za više informacija vidjeti stranicu o [Pravosudnim sustavima država članica – Portugal](#).

Nacionalna institucija za zaštitu ljudskih prava

Pučki pravobranitelj (*O Provedor de Justiça*)

Od 1999. portugalski pučki pravobranitelj, uz funkcije opisane u nastavku, ima ulogu nacionalne institucije za zaštitu ljudskih prava, a Ujedinjeni narodi, dodijelivši mu „status A”, ocijenili su da je on u potpunosti usklađen s Pariškim načelima.

U skladu s time, rad pučkog pravobranitelja obuhvaća promicanje i zaštitu temeljnih ljudskih prava te on pritom posebnu pažnju posvećuje pravima najosjetljivijih skupina na temelju dobi ili psihomotornih oštećenja: djece, starijih osoba i osoba s invaliditetom.

Pritužbe se podnose i obrađuju u skladu s postupkom navedenom u odjeljku o pučkom pravobranitelju.

Pučki pravobranitelj

Pučki pravobranitelj zakonsko je tijelo čija je zadaća „braniti i promicati prava, slobode, jamstva i legitimne interese građana” (članak 1. stavak 1. Zakona br. 9/91 od 9. travnja 1991. prema važećoj verziji) koji se mogu neopravdano povrijediti u odnosima građana s javnim tijelima. Ako za njih ne postoji nikakvo drugo rješenje, zbog toga što su sve mogućnosti za podnošenje (upravne i/ili sudske) žalbe iscrpljene ili zbog toga što je rok za žalbu istekao, građani se mogu obratiti pučkom pravobranitelju i besplatno podnijeti pritužbu u kojoj navode obrazloženje svojeg stajališta.

Kako je prethodno navedeno, u Portugalu je pučki pravobranitelj i nacionalna institucija za zaštitu ljudskih prava te ima ulogu nacionalnog preventivnog mehanizma.

Vijeće ministara odlučilo je pučkom pravobranitelju dodijeliti ulogu nacionalnog preventivnog mehanizma u

svibnju 2013. u skladu s Fakultativnim protokolom uz Konvenciju protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja. U skladu s time, pučki pravobranitelj odgovoran je za obavljanje inspekcijskih posjeta mjestima ograničenja slobode kretanja – zatvorima, klinikama, psihijatrijskim bolnicama, centrima za obrazovanje maloljetnika – kako bi se pratila kvaliteta smještaja i hrane za osobe lišene slobode, provjeravalo poštovanje li se temeljna prava osoba čija je sloboda kretanja ograničena (uključujući, prema potrebi, pravo na privatnost i zakoniti kontakt s rodbinom i pravnim zastupnicima) te utvrdilo postoje li pojedinačni terapijski programi.

Postupak obrade pritužbe:

Pritužbe se pučkom pravobranitelju mogu podnijeti pismom, faksom ili e-poštom, telefonom, osobno u Uredu pučkog pravobranitelja ([kliknite ovdje za adresu](#)), s pomoću elektroničkog obrasca za pritužbe ([kliknite ovdje](#)) i u Uredu Državnog odvjetništva.

Nisu svi dopisi koje zaprimi pučki pravobranitelj stvarne pritužbe: često je riječ o anonimnim objašnjenjima, jednostavnim zahtjevima za informacije i pravne savjete ili općim izjavama o određenim pitanjima. Takvi se dopisi dalje ne obrađuju.

Pritužbe dovode do postupka (ne nužno novoga, s obzirom na to da se pritužbe koje se odnose na slična pitanja mogu obraditi u jednom postupku radi brzog odgovora i postupovne ekonomičnosti) u kojem se provodi propisna istraga. Drugim riječima, potrebna se ispitivanja provode kako bi se utvrdile činjenice, npr. na saslušanju subjekta protiv kojeg je pritužba podnesena te čak i podnositelja pritužbe, koji isto tako može pučkom pravobranitelju uputiti zahtjev za saslušanje.

Na kraju tog postupka, iz pritužbi mogu proizići preporuke, prijedlozi, napomene i ostali mogući načini za rješavanje oprečnih interesa te one mogu dovesti do zahtjeva za preispitivanje ustavnosti ili zakonitosti.

Osim što odgovara na pritužbe građana, pučki pravobranitelj može i samostalno pokrenuti postupke kako bi ispitao situacije o kojima je stekao saznanja na bilo kakav način i koje su u njegovoj nadležnosti.

Specijalizirana tijela za zaštitu ljudskih prava

Organizacija za zaštitu prava djece

Nacionalno povjerenstvo za promicanje prava i zaštitu djece i mladih osoba (*Comissão Nacional de Promoção dos Direitos e Proteção das Crianças e Jovens* – CNPDPCJ)

Uloga je CNPDPCJ-a pomoći u planiranju intervencije države te koordinirati, pratiti i ocjenjivati mjere koje poduzimaju javna tijela i zajednica radi zaštite i promicanja prava djece i mladih. Jedan od njegovih najvažnijih zadataka je poticanje potpisivanja protokola o koordinaciji i suradnji između tijela kao što su odbori za zaštitu djece i mladih (*Comissões de Proteção de Crianças e Jovens* – CPCJ) u cijeloj zemlji.

CPCJ-ovi su službene nesudske institucije koje djeluju autonomno, a čiji je cilj promicati prava djece i mladih osoba te spriječiti ili okončati situacije koje mogu utjecati na njihovu sigurnost, zdravlje, osposobljavanje, obrazovanje ili sveukupan razvoj. Ured Državnog odvjetništva (*Ministério Público*) prati rad CPCJ-ova te ocjenjuje zakonitost i meritum njihovih odluka, provodeći sudsko preispitivanje prema potrebi.

Odbori djeluju kao plenarni odnosno pojedinačni odbor. Plenarni odbor odgovoran je za provedbu mjera za promicanje prava i sprečavanje nastanka opasnih situacija za djecu i mlade osobe.

Pojedinačni odbor intervenira u situacijama u kojima je dijete ili mlada osoba u opasnosti, posebno na sljedeće načine: brigom i savjetovanjem za ljude koji se obrate odboru za zaštitu; odlučivanjem o pokretanju i provedbi postupaka promicanja i zaštite, provedbom preliminarne procjene situacija s kojima je odbor za zaštitu upoznat, istragom slučajeva, traženjem sudjelovanja članova plenarnog odbora u istragama slučajeva prema potrebi, odlučivanjem o primjeni mjera promicanja i zaštite te njihovim praćenjem i preispitivanjem (osim mjere čije donošenje odobrava odabrana osoba ili institucija odgovorna za donošenje mjera), istragom i praćenjem mjera promicanja i zaštite u okviru suradnje s drugim odborima za zaštitu, izvješćivanjem plenarnog odbora svakih šest mjeseci bez identificiranja uključenih osoba o pokrenutim postupcima i o stanju tekućih postupaka.

Postupak obrade pritužbe:

Svi mogu prijaviti informacije o opasnoj situaciji izravno CPCJ-u pismom, telefonom, faksom ili e-poštom odnosno osobno u uredima odborâ. Odbori su nadležni za područje općine u kojoj se nalaze. Kliknite [ovdje](#) kako biste vidjeli popis kontakata CPCJ-ova prema području na kojem dijete živi.

Za intervenciju CPCJ-a potreban je pristanak i suglasnost roditelja, a može dovesti do provedbe sljedećih mjera:

- zajedničke podrške roditelja,
- zajedničke podrške drugog člana obitelji,
- povjeravanja osobi dobrog ugleda,
- pružanja podrške za samostalan život,
- udomiteljske skrbi,
- smještaja u ustanovu.

Mjere promicanja i zaštite provode se u uobičajenom životnom okruženju ili s obzirom na smještaj ovisno o njihovoj prirodi.

Tijela za promicanje jednakosti

Povjerenstvo za državljanstvo i ravnopravnost spolova (*Comissão para a Cidadania e a Igualdade de Género* – CIG)

Povjerenstvo za državljanstvo i ravnopravnost spolova nacionalno je tijelo odgovorno za promicanje i očuvanje načela ravnopravnosti muškaraca i žena. Djeluje u sljedećim područjima: građanski odgoj i obrazovanje; ravnopravnost muškaraca i žena; zaštita majčinstva i očinstva; promicanje sredstava za omogućivanje jednakog sudjelovanja žena i muškaraca u različitim područjima života; usklađivanje posla te privatnog i obiteljskog života žena i muškaraca; borba protiv nasilja u obitelji i rodno uvjetovanog nasilja te trgovina ljudima i pružanje potpore žrtvama.

CIG je središnja služba koja djeluje u okviru izravne državne uprave i upravno je autonomna. Dio je Predsjedništva Vijeća ministara te je u nadležnosti državnog tajnika za državljanstvo i jednakost.

Konkretno, odgovoran je za zaprimanje pritužbi u pogledu slučajeva diskriminacije ili rodno uvjetovanog nasilja te njihovo prosljeđivanje nadležnim tijelima ili uključenim tijelima i, prema potrebi, izdavanje mišljenja i preporuka za ta tijela.

Postupak obrade pritužbe:

CIG pritužbe koje se odnose na slučajeve diskriminacije ili rodno uvjetovanog nasilja zaprima u obliku e-pošte ili papirnatom obliku te na Facebook stranici Komisije.

Zaprimljene pritužbe analiziraju i razvrstavaju unutarnje službe, koje izravno odgovaraju podnositelju pritužbe istim kanalom. Mišljenja i/ili preporuke mogu se poslati predmetnim subjektima i/ili se upućuju nadležnim tijelima (npr. Uredu Državnog odvjetništva, Tijelu za sigurnost hrane i gospodarski nadzor (*Autoridade de Segurança Alimentar e Económica* – ASAE), Regulatornom tijelu za medije (*Entidade Reguladora para a Comunicação Social* – ERC), a primjerak se šalje i uključenim subjektima.

Visoko povjerenstvo za migracije (*Alto Comissariado para as Migrações* – ACM)

[Povjerenstvo za jednakost i suzbijanje rasne diskriminacije (*Comissão para a Igualdade e Contra a Discriminação Racial* – CICDR)]

Visoko povjerenstvo za migracije (ACM) javna je institucija koja radi na oblikovanju, provedbi i ocjenjivanju sektorskih i međusektorskih javnih politika u području migracija koje su relevantne za privlačenje migranata u nacionalnom i međunarodnom kontekstu te u kontekstu zemalja portugalskog govornog područja kako bi se integriralo imigrante i etničke skupine, a posebno zajednice Roma, te kako bi se promicala raznolikost između kultura, etničkih pripadnosti i vjeroispovijesti te upravljalo njome. Jedan je od njegovih najvažnijih zadataka suzbijanje svih oblika diskriminacije na temelju boje kože, nacionalnosti, etničke pripadnosti ili vjeroispovijesti,

bez obzira na oblik takve diskriminacije, djelovanjem, kampanjama ili informativnim događanjima te upravnim sankcijama kako je propisano zakonom.

Pod okriljem ACM-a djeluje Povjerenstvo za jednakost i suzbijanje rasne diskriminacije (*Comissão para a Igualdade e Contra a Discriminação Racial* – CICDR). Njegov je cilj spriječiti i zabraniti rasnu diskriminaciju i kazniti djela bilo koje osobe kojima se povređuju temeljna prava odnosno ograničava ili sprječava uživanje ekonomskih, društvenih ili kulturnih prava na temelju boje kože ili rasne, etničke ili nacionalne pripadnosti te podrijetla ili regije podrijetla prema uvjetima i ograničenjima utvrđenima u Zakonu br. 93/2017 od 26. kolovoza 2017. o uspostavi pravnog okvira za sprečavanje, zabranu i borbu protiv diskriminacije. Zakonom br. 93/2017 zabranjuje se svaki oblik diskriminacije, kako je definirano zakonom, uključujući niz radnji na temelju boje kože ili rasne, etničke ili nacionalne pripadnosti te podrijetla ili regije podrijetla.

Postupak obrade pritužbe:

Pritužbe se mogu podnijeti ACM-u ili izravno CICDR-u pismom, faksom, e-poštom ili telefonskim pozivom. [Elektronički obrazac za pritužbe](#) dostupan je na internetskim stranicama CICDR-a.

Diskriminatorno djelo pojedinca predstavlja upravni prekršaj kažnjiv novčanom kaznom koja varira od vrijednosti indeksa socijalne potpore do vrijednosti indeksa socijalne potpore pomnožene s dva. Diskriminatorno djelo javne ili privatne pravne osobe predstavlja upravni prekršaj kažnjiv novčanom kaznom koja varira od vrijednosti indeksa socijalne potpore pomnožene s četiri do vrijednosti indeksa socijalne potpore pomnožene s dvadeset.

Ako su diskriminatorno djelo počinili i pojedinci i javne ili privatne pravne osobe, primjenom novčanih kazni ne dovodi se u pitanje eventualna građanskopravna odgovornost ili primjena druge sankcije u odnosu na isti predmet.

Povjerenstvo vodi registar o pojedincima i pravnim osobama koje su primile novčane kazne i dodatne kazne. Sudovi i Tijelo za ispitivanje radnih uvjeta moraju Povjerenstvu dostaviti sve odluke kojima se potvrđuju diskriminatorne radnje. Kad istekne rok za podnošenje sudskog prigovora bez ikakvog sudskog osporavanja, ili kad odluka Povjerenstva postane pravomoćna, izvaci te odluke objavljuju se na ACM-ovim internetskim stranicama tijekom pet godina. Ti izvaci uključuju barem identitet pravne osobe proglašene krivom, informacije o vrsti i prirodi diskriminatornog djela te izrečene novčane kazne i dodatne sankcije.

Tijelo za zaštitu podataka

Portugalsko povjerenstvo za zaštitu podataka (*Comissão Nacional de Proteção de Dados* – CNPD)

CNPD je neovisno upravno tijelo kojim upravlja Skupština Republike. Njegova je uloga pratiti i nadgledati da se obrada osobnih podataka odvija u potpunosti u skladu s ljudskim pravima i slobodama te jamstvima sadržanima u Ustavu i zakonodavstvu. Povjerenstvo je nacionalno tijelo za praćenje osobnih podataka. CNPD surađuje s nadzornim tijelima za zaštitu podataka drugih država članica kako bi štitio i osigurao poštovanje prava osoba koje žive u inozemstvu.

Postupak obrade pritužbe:

Pritužbe i prijave pojedinaca koje se odnose na povrede osobnih podataka potrebno je podnijeti CNPD-u u pisanom obliku. Pritužbe se mogu podnijeti i elektronički s pomoću [obrasca](#) na internetskim stranicama CNPD-a. Potrebno je dostaviti ime, adresu i potpis njihovih autora.

Nakon što je pritužba zaprimljena, ona postaje predmet istrage te je se podnosi članu CNPD-a na prethodnu ocjenu. Ako predmetno pitanje nije u nadležnosti CNPD-a ili ako on nije u mogućnosti izdati odluku zbog prirode izjave pojedinca, član kojem je ono dodijeljeno ocjenjuje ga ili proslijeđuje dalje na ocjenu.

Odluke CNPD-a donose se većinom glasova, obvezujuće su te je protiv njih moguće podnijeti pritužbu i žalbu.

Ostala specijalizirana tijela

Nacionalni institut za rehabilitaciju, IP (*Instituto Nacional para a Reabilitação, IP - INR, I.P.*)

Nacionalni institut za rehabilitaciju integrirana je javna institucija koja je trenutačno u nadležnosti Ministarstva rada, solidarnosti i socijalne sigurnosti, ali ima upravnu autonomiju i vlastita sredstva. Institut djeluje u cilju osiguravanja pružanja jednakih prilika osobama s invaliditetom, suzbijanja diskriminacije takvih osoba te njihova osnaživanja promicanjem njihovih temeljnih prava.

INR može zaprimati pritužbe u pogledu diskriminacije na temelju invaliditeta kako je predviđeno u Zakonu br. 46/2006 od 28. kolovoza 2006. kojim se zabranjuje i kažnjava diskriminacija na temelju invaliditeta i postojanja ozbiljnog rizika za zdravlje. Diskriminacija je svaka radnja kojom se povrjeđuje bilo koje temeljno pravo ili se uskraćuje ili ograničuje ostvarivanje bilo kakvih prava bilo koje osobe na temelju invaliditeta.

Postupak obrade pritužbe:

Potpuni opis situacije koja se smatra diskriminatornom potrebno je poslati Institutu kako bi se pokrenuo postupak pritužbe. Obrazac za pritužbu dostupan je na internetskim stranicama <https://www.inr.pt/formulario-de-queixa> te ga je moguće poslati e-poštom na inr@inr.mtsss.pt.

Pritužba mora sadržavati podatke o podnositelju pritužbe (puno ime, identifikacijski broj ili broj osobne iskaznice građana, porezni broj, punu adresu, telefon ili druge podatke za kontakt) te jasan prikaz svih činjenica. U njoj moraju biti navedeni svjedoci, kao i njihova imena, adrese i podaci za kontakt, te ako je moguće, moraju se dostaviti i predmeti, dokazi ili dokumenti koji svjedoče o počinjenju diskriminatornih djela.

Nakon što je pritužba pokrenuta predmet se šalje nadležnom upravnom tijelu (glavnim inspektoratima, regulatornim tijelima ili drugim nadležnim tijelima) ovlaštenom za inspekciju i/ili sankcioniranje u istražnoj fazi tijekom koje se prikupljaju dokazi, nakon čega se predmet zatvara ili se određuje novčana kazna (te sve dodatne kazne). Primjerak odluke šalje se Nacionalnom institutu za rehabilitaciju.

Za počinjenje diskriminatornog djela može se primijeniti novčana kazna čiji iznos može biti od pet do 30 puta veći od vrijednosti najniže zakonski propisane mjesečne plaće, ovisno o tome jesu li povrede prava izvršile fizičke ili pravne osobe.

Ovisno o ozbiljnosti prekršaja i kaznenoj odgovornosti počinitelja kaznenog djela, moguće je određivanje dodatnih kazni, kao što je zapljena imovine, zabrana obavljanja djelatnosti ili aktivnosti, uskraćivanje prava na subvencije ili naknade koje dodjeljuju javna tijela, zatvaranje ustanova i objava osuđujućih presuda.

Povjerenstvo za jednakost na tržištu rada i pri zapošljavanju (*Comissão para a Igualdade no Trabalho e no Emprego - CITE*)

CITE je kolegijsko tijelo koje obuhvaća tri jednako zastupljene strane i koje ima upravnu autonomiju i pravnu osobnost. Promiče jednakost i nediskriminaciju između muškaraca i žena na radnom mjestu, pri zapošljavanju i stručnom osposobljavanju te surađuje u primjeni zakonodavstva i obveza iz sporazuma u predmetnom području, kao i obveza koje se odnose na zaštitu roditeljstva i usklađivanje poslovnog života s obiteljskim i privatnim životom u privatnom sektoru, javnom sektoru i zadružnom sektoru.

Jedna je od njegovih glavnih zadaća ocjena pritužbi koje su mu dostavljene ili situacija s kojima je upoznat i koje upućuju na povredu zakonskih odredaba o jednakosti i nediskriminaciji između žena i muškaraca na radnom mjestu, pri zapošljavanju i stručnom osposobljavanju. Osim toga, pokušava osigurati zaštitu roditeljstva i usklađivanje poslovnog života s obiteljskim i privatnim životom te pruža s time povezane informacije i pravnu pomoć.

Postupak obrade pritužbe:

Svatko može podnijeti pritužbu u pogledu oglasa za posao i drugih metoda zapošljavanja radnika u kojima nije zajamčeno pravo jednakosti između muškaraca i žena u pristupu zapošljavanju.

Svaki radnik može podnijeti pritužbu u slučaju diskriminacije između muškaraca i žena u pristupu zapošljavanju, radu i stručnom osposobljavanju.

Pritužbe se mogu podnijeti pismom, faksom ili e-poštom. Moguće je i podnijeti ih besplatnim pozivom na broj 800

204 684 odnosno u uredima CITE-a uz prethodnu najavu – tel. 21 780 37 09.

CITE je obavezan službi odgovornoj za inspekciju rada (Tijelo za ispitivanje radnih uvjeta) dostaviti mišljenja kojima se potvrđuje ili u kojima se upućuje na postojanje radnih praksi koje su diskriminatorne na temelju spola, a ta služba onda može pokrenuti upravno-prekršajni postupak kako je opisano u nastavku.

Tijelo za ispitivanje radnih uvjeta (*Autoridade para as Condições do Trabalho* – ACT)

Tijelo za ispitivanje radnih uvjeta državna je služba čiji je cilj promicanje poboljšanja radnih uvjeta u kontinentalnom Portugalu kroz praćenje njihove usklađenosti s propisima o radu u kontekstu privatnih radnih odnosa i promicanja sigurnosti i zdravlja na radu u svim privatnim sektorima.

Ono prati i usklađenost sa zakonodavstvom u području sigurnosti i zdravlja na radu u svim sektorima te odjelima i tijelima središnje javne uprave (izravnim, neizravnim i lokalnim), uključujući javne institute i postupke pružanja personaliziranih usluga ili javnih sredstava.

Pritužbe se mogu podnijeti u pogledu nedostataka u objektima ili neusklađenosti s odredbama koje su u nadležnosti ACT-a i koje obuhvaćaju: uvjete u području sigurnosti i zdravlja na radu, ugovore o radu na određeno vrijeme, nejednakost i diskriminaciju na radu, upućivanje radnika, trajanje i organizaciju radnog vremena, zajedničko zastupanje radnika, neprijavljen ili nepravilan rad, privremen rad, rad koji obavljaju imigranti.

Postupak obrade pritužbe:

Svaki radnik, predstavnik radnika ili druga zainteresirana strana može podnijeti pritužbu na način da ispuni [elektronički obrazac](#) dostupan na internetskim stranicama ACT-a.

Ako inspektor rada osobno i izravno (čak i nakon događaja) pri izvršavanju svojih dužnosti potvrdi ili dokaže postojanje bilo kakve povrede pravila na koju je moguće primijeniti kaznu, sastavlja se službeno izvješće. Za povrede koje nije osobno dokazao, inspektor rada sastavlja izvješće o događaju kojem se prilažu dostupni dokazi i imena najmanje dvaju svjedoka.

Nakon što je izvješće sastavljeno optuženika se o tome obavješćuje te mu se odobrava razdoblje od 15 dana za dobrovoljno plaćanje novčane kazne, dostavljanje pisanog odgovora s priloženim dokumentima i popisom svjedoka ili unutar kojeg se može osobno pojaviti kako bi ga se saslušalo.

Rok za završetak istrage iznosi 60 dana te ga je moguće produljiti za jednak broj dana u propisno opravdanim slučajevima.

Vrlo ozbiljne upravne prekršaje ili ponavljanje ozbiljnih upravnih prekršaja počinjenih namjerno ili zbog krajnje nepažnje moguće je objaviti kao vid dodatne kazne. U slučaju ponavljanja prethodno navedenih upravnih prekršaja, moguće je odrediti dodatne penale, npr. privremenu zabranu obavljanja aktivnosti, oduzimanje prava sudjelovanja u dražbama ili postupcima javne nabave, objavu presude, uzimanje u obzir štetnih učinaka na zaposlenika ili gospodarsku korist koju je ostvario poslodavac.

U slučajevima u kojima se prekršaj sastoji od propusta u vidu obavljanja dužnosti, plaćanje novčane kazne ne oslobađa počinitelja prekršaja od usklađivanja sa zahtjevima dužnosti ako je ono i dalje moguće. Ako prekršaj proizlazi iz neplaćanja iznosa, Tijelo za ispitivanje radnih uvjeta može, kao dodatak novčanoj kazni, odlučiti da se iznosi koji se duguju radnicima moraju platiti u roku za plaćanje kazne.

Portugalska agencija za okoliš (*Agência Portuguesa do Ambiente* – APA)

Zadaća je Portugalske agencije za okoliš predlagati, razvijati i pratiti integrirano i participativno upravljanje politikama u području okoliša i održivog razvoja u skladu s ostalim sektorskim politikama te u suradnji s javnim i privatnim subjektima koji su usmjereni na isti cilj. Ona pokušava ostvariti visoku razinu zaštite okoliša i njezino poboljšanje te osigurati pružanje građanima usluga visoke kvalitete. Ona je i nacionalno tijelo odgovorno za provedbu sustava odgovornosti za okoliš.

Štete za okoliš obuhvaćaju štete koje se odnose: i. na zaštićene vrste i prirodna staništa; ii. na vodu; iii. tlo.

Opažanja koja se odnose na štete za okoliš ili prijeteeće opasnosti od takve štete mogu se dostaviti Agenciji te se

od nje može zatražiti poduzimanje potrebnih mjera. Osoba koja podnosi opažanje trebala bi i dostaviti sve relevantne podatke odnosno navesti načine na koje može intervenirati.

Postupak obrade pritužbe:

Pojedinac / zainteresirana strana zahtjev može poslati poštom ili e-poštom. Na internetskim stranicama Agencije dostupan je i [elektronički obrazac](#) za kontakt.

Nadležno tijelo ispituje zahtjev za djelovanje i obavješćuje zainteresirane strane o njegovu prihvaćanju ili odbijanju. Ako nadležno tijelo potvrdi postojanje štete za okoliš i potvrdi zahtjev podnositelja, subjekt se obavješćuje o zahtjevu za djelovanje kako bi se donijela odluka o tome koje je mjere potrebno donijeti.

Glavni inspektorat u području poljoprivrede, mora, okoliša i prostornog planiranja (*Inspeção-Geral da Agricultura, do Mar, do Ambiente e do Ordenamento do Território* – IGAMAOT)

IGAMAOT je središnja služba kojom izravno upravlja državna uprava te je odgovorna za kontrolu, reviziju i nadzor odjela i tijela unutar djelokruga IGMAOT-a u pogledu uprave, upravljanja i zadaća. Ona prati pružanje potpore iz nacionalnih fondova i fondova EU-a u području propisa o hrani i sigurnosti hrane. Osigurava trajno praćenje i procjenu zakonitosti u području okoliša, prostornog planiranja i očuvanja prirode.

Njezinim su radom obuhvaćeni javni sektor i privatni subjekti te pojedinačni građani u pitanjima povezanim sa zakonodavstvom u području okoliša, prostornog planiranja ili očuvanja prirode, kao i korisnici nacionalnih ili europskih potpora u području poljoprivrede i ribarstva.

IGAMAOT prima pritužbe u pogledu postupanja koja su u njegovoj nadležnosti. S drugim nadležnim tijelima intervenira u pitanjima najvećeg potencijalnog rizika, ovisno o situaciji za koju je prijava podnesena.

Postupak obrade pritužbe:

IGAMAOT na svojim internetskim stranicama nudi usluge e-službe kojoj se podnose pritužbe ispunjavanjem [elektroničkog obrasca](#) u kojem se navodi detaljan opis opažene situacije te ime podnositelja pritužbe i njegovi podaci za kontakt. Podnositelj pritužbe može zatražiti da ti podaci ostanu povjerljivi ako označi odgovarajuću kućicu na obrascu.

Pritužbe, izjave, izvješća o događaju i ostali zahtjevi koji se dostavljaju IGAMAOT-u i koji sadržavaju materijal koji se može ispitati u kontekstu inspekcije dovest će do pokretanja određenog upravnog postupka koji se provodi u skladu sa Zakonom o upravnom postupku.

Anonimni se zahtjevi ne razmatraju, osim ako su dostatno potkrijepljeni ili im je priloženo dovoljno dokumenata.

Tijekom upravnog postupka IGAMAOT utvrđuje rok u kojem mora dobiti odgovor na svoje zahtjeve za informacije ili u kojem mu predmetna tijela moraju dostaviti informacije.

Moguće je da će se u okviru istrage ipak poduzeti koraci u odnosu na predmetne subjekte kako bi se prikupile informacije i dokazi koji će omogućiti donošenje odluke o tome hoće li se istraga provoditi ili ne.

Nakon što se predmet ispita i ne dovodeći u pitanje obvezno izvješće u pogledu kaznenog progona, sastavlja se prijedlog s obrazloženjem koji se podnosi glavnom inspektoru, koji može odlučiti zaključiti predmet, pratiti ga, poduzeti izvanredne radnje ili ga uputiti članu Vlade odgovornom za IGMAOT koji odlučuje o načinu postupanja s njime.

Glavni inspektorat za pravosudne službe (*Inspeção-Geral dos Serviços de Justiça* – IGSJ)

IGSJ je središnja služba izravne državne uprave koja je upravno autonomna i čija je zadaća provoditi reviziju, inspekciju i nadzor svih subjekata, odjela i tijela za koje je nadležno Ministarstvo pravosuđa ili koja podliježu njegovu nadzoru ili propisima, uključujući zatvorske službe, kako bi ispravila nezakonitosti ili nepravilnosti te dovela rad službi na optimalnu razinu.

Pritužbe je moguće podnijeti u pogledu postupanja i propusta koji se smatraju nezakonitima, posebno u pogledu kašnjenja u pružanju javnih usluga; loše usluge; neprimjernog ponašanja zaposlenika ili agenata; lošeg stanja

prostora te, općenito, bilo kakve nepravilnosti ili nedostatka u radu službi.

Postupak obrade pritužbe:

Ne postoji određen, propisan način za podnošenje pritužbi, a mogu se podnijeti osobno, običnom poštom, telefonski, faksom ili e-poštom. Na internetskim stranicama IGSJ-a dostupan je [obrazac za pritužbu](#).

Pritužbe, izvješća o događaju i izjave podnesene osobno IGSJ-u dostavljaju se za to zaduženom inspektoru.

Podnesene pritužbe uvijek se označuju brojem predmeta. Podnositelja pritužbe obavještuje se o broju predmeta te ga on uvijek mora navesti pri svakoj komunikaciji s IGSJ-om. Prema potrebi, pritužba se može spojiti s inspekcijom ili postupkom revizije koji su u tijeku ili koji se namjeravaju pokrenuti.

Podnositelji pritužbi mogu od IGSJ-a zatražiti informacije o statusu njihova predmeta bilo kojim putem i pritom obvezno moraju navesti broj predmeta. Ako je pritužba podnesena na internetskim stranicama IGSJ-a, njezin se napredak može pratiti upotrebom pristupne lozinke generirane nakon njezina elektroničkog podnošenja.

Anonimne pritužbe analiziraju se samo ako se u njima sadržane izjave smatraju dosljednima i detaljnima. Podnositelju pritužbe neće se dostaviti informacije o ishodu provedenih istraga niti će on moći pristupiti informacijama o statusu predmetnog slučaja na internetskim stranicama IGSJ-a jer je pristup tim informacijama uvjetovan registracijom korisnika.

Glavni inspektorat za unutarnje poslove (*Inspecção-Geral da Administração Interna* – IGAI)

IGAI je neovisna služba za vanjsku kontrolu policijskih aktivnosti. U nadležnosti je Ministarstva unutarnjih poslova (*Ministério da Administração Interna* – MAI), a u njegovoj su nadležnosti sve sigurnosne službe i snage (GNR (*Guarda Nacional Republicana* – Republikanska nacionalna garda), PSP (*Polícia de Segurança Pública* – Policija za javnu sigurnost) i SEF (*Serviço de Estrangeiros e Fronteiras* – Služba za strance i granice)) koje ovise o tom Ministarstvu. Provodi revizije, inspekcije i nadzor tih tijela na visokoj razini te štiti prava građana, a posebno je usredotočen na zaštitu ljudskih prava i održavanje javnog reda.

Svaka osoba (portugalski ili strani državljanin), skupine osoba, udruženja, društva ili druga korporativna tijela mogu podnijeti pritužbu u pogledu postupanja i propusta koji se smatraju nezakonitima; konkretno, pritužbe koje se odnose na povrede temeljnih prava građana koje su počinili stručnjaci tijela za koje je nadležno Ministarstvo unutarnjih poslova. Takve povrede obuhvaćaju: kašnjenja u pružanju javnih usluga, loše usluge, neprimjereno ponašanje zaposlenika javne službe ili drugih zaposlenika u nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova, loše stanje prostora te, općenito, bilo kakve nepravilnosti ili nedostatke u radu službi.

Postupak obrade pritužbe:

Ne postoji određen, propisan način za podnošenje pritužbi, a mogu se podnijeti običnom poštom, osobno, e-poštom ili s pomoću elektroničkog [obrasca za pritužbu](#).

Pritužba bi trebala sadržavati detaljan opis opažene situacije, identitet odgovorne osobe i točan datum i mjesto (ulicu i kućni broj, grad, kotar i općinu) te bi, ako je moguće, trebalo priložiti kartu lokacije gdje je nastala prijavljena situacija.

Ako nije moguće dostaviti dokaze u vrijeme podnošenja izvješća o događaju, potrebno ih je dostaviti što je ranije moguće nakon toga.

IGAI osigurava da se sve pritužbe koje su u njegovoj nadležnosti propisno i pomno pregledaju te da svi utvrđeni podnositelji pritužbi dobiju odgovor na svoje navode. Kako bi se od IGAI-ja dobile informacije o statusu predmeta potrebno je navesti broj predmeta.

Anonimne pritužbe analiziraju se samo ako se u njima sadržane izjave smatraju dosljednima i detaljnima.

Glavni inspektorat za obrazovanje i znanost (*Inspecção-Geral da Educação e Ciência* – IGEC)

IGEC prati zakonitost i regularnost radnji koje provode tijela, odjeli i agencije Ministarstva obrazovanja ili za koje su nadležna tijela predmetnog člana Vlade. On isto tako prati, provodi revizije i nadzire funkcioniranje

predškolskog i školskog obrazovnog sustava (osnovnog, srednjeg i višeg obrazovanja). Njegova nadležnost obuhvaća posebne oblike obrazovanja, izvanškolsko obrazovanje, znanost i tehnologiju te tijela, odjele i agencije Ministarstva.

Pučki pravobranitelj IGEC-a štiti, brani i promiče legitimna prava i interese građana te pravičnost i pravednost pravnog i obrazovnog sustava. Rad pučkog pravobranitelja obuhvaća analizu pritužbi korisnika i djelatnika obrazovnog sustava i postupanje na temelju tih pritužbi te može obuhvaćati istražni ili disciplinski postupak.

Postupak obrade pritužbe:

Pritužbe se mogu podnijeti pismom, faksom ili e-poštom (igec@igec.mec.pt). Prije podnošenja pritužbe IGEC-u, korisnici i djelatnici obrazovnog sustava trebali bi, kad je to moguće, objasniti situaciju nadležnim tijelima skupine škola / pojedinačne škole, ustanovama ili tijelu/službi visokog obrazovanja.

Zadatke pučkog pravobranitelja provode područni inspekcijski odjeli IGEC-a koji su odgovorni za ocjenu pritužbi koje su podnijeli korisnici i djelatnici obrazovnog sustava i za određivanje postupka koji se smatra najprikladnijim za njihovo rješavanje. Oni mogu i provesti prethodnu istragu kojom se, u biti, pokušava definirati predmet pritužbe te brzo i učinkovito odrediti temelje pritužbe. Ako se takve pritužbe odnose na pitanja u nadležnosti voditelja skupine škola / pojedinačne škole, rektora/predsjednika/ravnatelja ustanove/institucije visokog obrazovanja ili ravnatelja škola, putem povjerenika za regionalno obrazovanje, pritužbe se podnose izravno njima. Pritužbe koje se odnose na obrazovna/znanstvena tijela/službe izravno analizira IGEC nakon saslušanja uključenih strana.

Pritužbe dostavljene u sjedište IGEC-a šalju se područnim inspekcijskim odjelima kako bi se odredio najprikladniji postupak.

Ravnatelji skupina škola / pojedinačnih škola i rektor/predsjednik/ravnatelj ustanove/institucije visokog obrazovanja disciplinsko su tijelo za nastavničko osoblje, nenastavničko osoblje i učenike, dok su ravnatelji škola, putem povjerenika za regionalno obrazovanje, disciplinsko tijelo za upravno i upravljačko tijelo skupina škola / pojedinačnih škola.

Međutim, ako je inspekcijom dokazano da je došlo do disciplinskih prekršaja, glavni inspektor ima ovlast za pokretanje odgovarajućeg disciplinskog postupka.

Pritužbe dostavljene u sjedište ili u područne inspekcijske odjele koje se odnose na djelovanje drugih sektora uprave i/ili djelovanje privatnih subjekata koji nisu u nadležnosti Ministarstva obrazovanja i znanosti proslijeđuju se nadležnim središnjim, regionalnim ili lokalnim državnim službama te se o tome obavješćuje zainteresirana strana.

Glavni inspektorat za aktivnosti u području zdravstva (*Inspeção-Geral das Atividades em Saúde – IGAS*)

Glavni inspektorat za aktivnosti u području zdravstva središnja je služba izravno pod državnom upravom, čija je zadaća osigurati usklađenost s propisima i visokim tehničkim razinama učinkovitosti u svim područjima pružanja zdravstvene skrbi, koju pružaju i tijela Ministarstva zdravlja ili tijela koja su u njegovoj nadležnosti i tijela iz javnog, privatnog ili društvenog sektora.

IGAS-u se mogu prijaviti bilo kakve nepravilnosti ili nedostaci u radu službi, kao što su: postupanja i propusti koji se smatraju nezakonitima, zlouporaba novca ili javnih sredstava, prijevara ili korupcija, prepreke za pristup zdravstvenoj skrbi ili nejednakosti u takvom pristupu u okviru određenog pružatelja usluga ili ustanove, nepropisno ponašanje zdravstvenih djelatnika ili stručnjaka itd.

Ako činjenica koja je predmet podnesene pritužbe nije u nadležnosti IGAS-a izjave ili pritužbe propisno utvrđenih tijela proslijeđuju se nadležnom tijelu.

Postupak obrade pritužbe:

Svaka osoba (portugalski ili strani državljanin), skupine osoba, udruženja, društva ili druga korporativna tijela mogu podnijeti pritužbu poštom ili e-poštom.

Pritužbe/izjave mogu se podnijeti u bilo kojem trenutku, moraju biti potpune i potkrijepljene te, ako je to moguće, moraju sadržavati detaljne informacije o predmetnoj osobi ili organizaciji, činjenice, njihove datume i mjesta nastanka, osobne identifikacijske podatke (ime i podaci za kontakt) i informacije o tome je li pritužba/izjava podnesena i drugom tijelu.

IGAS analizira pritužbe/izjave u kojima su vrijeme, način i mjesto postupanja ili nastanka činjenica dosljedno i detaljno navedeni.

Pritužbe/izjave mogu dovesti do inspekcijskog postupka ili postupka razjašnjenja u skladu s pravilima inspekcije IGAS-a.

U slučaju inspekcijskog postupka, uvijek se poštuje načelo kontradiktornog postupka. U skladu s time, predmetnim se stranama omogućuje da budu saslušane, osim u slučajevima propisanim zakonom, odnosno u predmetima u kojima istraga u kaznenom postupku i pronalazak dokaza mogu biti objektivno otežani.

Propisno utvrđene zainteresirane strane obavješćuju se o ishodu intervencije IGAS-a.

Regulatorno tijelo za zdravstvo (*Entidade Reguladora da Saúde* – ERS)

Regulatorno tijelo za zdravstvo (ERS) neovisno je javno tijelo čija je zadaća regulirati aktivnost zdravstvenih ustanova, odnosno svih zdravstvenih ustanova u javnom, privatnom i društvenom sektoru koji služe javnosti u kontinentalnom Portugalu, osim ljekarni.

Zadaće osoba zaduženih za regulaciju i nadzor obuhvaćaju: postupanje na temelju pritužbi korisnika i pružatelja usluga te institucija; provedbu inspekcija i revizija objekata pružatelja zdravstvenih usluga; istragu situacija kojima bi se mogla ugroziti prava korisnika usluga; provedbu upravno-prekršajnih postupaka i određivanja kazni; izdavanje uputa, preporuka i mišljenja; provedbu ispitivanja organiziranosti zdravstvenog sustava.

Pritužbe u nadležnosti ERS-a odnose se na sljedeće:

- pristup zdravstvenim uslugama
- diskriminaciju
- kvalitetu zdravstvene zaštite
- kvalitetu upravne pomoći
- prava korisnika usluga
- vrijeme čekanja na termin
- vrijeme čekanja na pregled
- financijske probleme
- pravne probleme
- kvalitetu objekata.

Postupak obrade pritužbe:

Korisnici zdravstvenih usluga mogu podnijeti pritužbu u knjizi za pritužbe koja mora biti dostupna u ustanovama u kojima se pružaju javne usluge izravno društvu ili pružatelju usluga ili dobavljaču robe nakon predmetnog događaja.

Moguće je podnijeti izjave izravno ERS-u poštom, telefonom, osobno ili u internetskoj knjizi za pritužbe, dostupnoj na [ERS portalu](#). ERS postupna na temelju pritužbi koje su podnesene u internetskoj knjizi za pritužbe na način istovjetan onome na koji postupna na temelju pritužbi iz tradicionalnih knjiga za pritužbe dostupnih u prostorima pružatelja zdravstvenih usluga.

Ako je podnositelj napisao svoju izjavu u knjizi za pritužbe dostupnoj u prostorima pružatelja usluge, može ERS-u poslati primjerak izjave koja mu je trebala biti dostavljena u vrijeme podnošenja pritužbe (plavi papir). Pružatelj usluge ima 10 radnih dana za slanje pritužbe ERS-u.

Ako korisnik uputi izjavu izravno pružatelju usluge na način da mu pošalje službeno pismo (poštom), faksimil ili e-poruku, primjerak originalnog dokumenta može poslati i ERS-u.

Nakon zaprimanja pritužbe, ERS od podnositelja pritužbe zahtijeva podnošenje svih izjava koje on smatra relevantnima. Ovisno o sadržaju podnesene pritužbe i izjava, ERS poduzima radnje koje smatra prikladnima u

skladu s ovlastima koje su mu zakonski dodijeljene. Ako predmet pritužbe nije odgovarajuće utvrđen ili dosljedan, pritužba se zaključuje. Ako pritužba nije u nadležnosti ERS-a, on podnositelja pritužbe obavještava o tomu koje je tijelo odgovorno za predmetno postupanje te mu je u skladu s time proslijeđuje.

Glavni inspektorat Ministarstva rada, solidarnosti i socijalne sigurnosti (*Inspeção-Geral do Ministério do Trabalho, Solidariedade e Segurança Social* – IGMTSSS)

IGMTSSS je služba pod izravnom državnom upravom, a dio je Ministarstva rada, solidarnosti i socijalne sigurnosti (*Ministério do Trabalho, Solidariedade e Segurança Social* – MTSSS). Nadgleda službe i tijela MTSSS-a ili službe i tijela za koje je nadležan predmetni Ministar.

IGMTSSS procjenjuje pravnu i regulatornu usklađenost akata odjela i tijela Ministarstva ili odjela i tijela za koje je nadležan resorni ministar te kroz inspekcije i revizije ocjenjuje njihovu učinkovitost i upravljanje. Ocjenjuje kvalitetu usluga koje se pružaju građanima i preporučuje promjene i mjere za otklanjanje uočenih nepravilnosti i nedostataka.

Pritužbe ili izvješća o događaju u pogledu povreda koje su počinila tijela za koja je nadležno Ministarstvo, uključujući institucije koje pripadaju ustanovi *Santa Casa da Misericórdia* (Sveta kuća milosrđa) i privatne ustanove za društvenu solidarnost, mogu se uputiti Glavnom inspektoratu.

Postupak obrade pritužbe:

Pritužbe se mogu podnijeti poštom, elektroničkom poštom ili s pomoću [elektroničkog obrasca](#) dostupnog na internetskim stranicama. Kako bi se utvrdio predmet pritužbe i datum navedenih činjenica, pritužba bi trebala sadržavati kratak i jasan opis događaja koji su do njih doveli.

Tijelo za sigurnost hrane i gospodarski nadzor (*Autoridade de Segurança Alimentar e Económica* – ASAE)

ASAE je nacionalno upravno tijelo specijalizirano za sigurnost hrane i praćenje gospodarstva. Odgovorno je za procjenu rizika u prehrambenom lancu i njihovo priopćavanje javnosti te reguliranje gospodarskih djelatnosti u prehrambenom i neprehrambenom sektoru nadziranjem usklađenosti s predmetnim regulatornim zakonodavstvom.

Svi dobavljači robe ili pružatelji usluga koji svoje djelatnosti obavljaju u fiksnoj, trajnoj i fizičkoj ustanovi, koji su u izravnom kontaktu s javnosti te dobavljaju robu ili pružaju usluge u Portugalu, moraju imati knjigu za pritužbe.

Postupak obrade pritužbe:

Ako kupac ili korisnik usluga nije u potpunosti zadovoljan pruženom uslugom ili kupljenim proizvodom, može zatražiti knjigu za pritužbe u kojoj mogu navesti razloge svojeg nezadovoljstva. Pružatelji usluga moraju poslati originalne obrasce za pritužbe ASAE-u u roku od 10 radnih dana.

Nezakonite se radnje mogu prijaviti s pomoću [obrasca za pritužbe](#) dostupnog na internetskoj stranici ASAE-a, a mogu se odnositi na upravne prekršaje ili kaznene stvari za koje je nadležno to tijelo.

Ako prijavljena nezakonita radnja nije u nadležnosti ASAE-a, podnositelj pritužbe upućuje se na nadležno tijelo.

Sastavljena pritužba mora biti potpuna i potkrijepljena dokazima te, kad je god to moguće, mora sadržavati detaljne informacije o činjenicama i o tijelu koji se prijavljuje, mjestu nastanka činjenica (adresa i/ili ostale referentne točke), osnovama pritužbe i ostalim relevantnim pitanjima. Ako je izvješće podneseno anonimno, dodatne se informacije ne mogu dostaviti kasnije.

Nakon zaprimanja pritužbe i svih povezanih izjava, ASAE pokreće odgovarajući postupak ako činjenice pritužbe upućuju na upravne prekršaje navedene u određenom primjenjivom pravilu. Ako tomu nije tako, ASAE će obavijestiti dobavljača robe / pružatelja usluge kako bi mogli podnijeti izjave koje smatraju prikladnima u roku od 10 dana.

Nakon analize sadržaja izjava i predmeta pritužbe, ASAE može proslijediti pritužbu drugom tijelu nadležnom za predmet pritužbe ili predložiti zaključenje pritužbe ako ne postoji razlog za djelovanje.

Ako analiza činjenica izloženih u pritužbi dovede do spora, te nakon što su poduzeti svi koraci potrebni za rješenje situacije, ASAE u pisanom obliku obavješćuje podnositelja pritužbe (ako su on ili ona propisno utvrđeni) o postupcima ili mjerama koje su poduzete ili koje će se poduzeti nakon podnošenja pritužbe.

Ostala tijela

Institut za socijalnu sigurnost (*Instituto de Segurança Social, I.P. (ISS)*)

Institut za socijalnu sigurnost I.P. javna je institucija s posebnim pravnim statusom. Njime izravno upravlja državna uprava te ima upravnu i financijsku autonomiju te vlastita sredstva.

Osigurava pružanje pravne zaštite. Pravna zaštita pravo je osoba i neprofitnih subjekata koji nisu u mogućnosti platiti troškove povezane sa sudskim postupcima u slučaju otkaza, razvoda, deložacije, zapljene itd. ili izvansudskih postupaka u slučaju sporazumnog razvoda.

Pravna zaštita obuhvaća:

pravne savjete – savjetovanje s odvjetnikom radi tehničkog pojašnjenja u pogledu prava primjenjivog na posebne probleme ili predmete u kojima su legitimni osobni interesi ili prava povrijeđeni ili postoji rizik od njihove povrede (nije primjenjivo na neprofitne subjekte),

pravnu pomoć – imenovanje odvjetnika i plaćanje njihovih naknada ili naknada branitelja kojeg je imenovao sud (*defensor officioso* – naziv dodijeljen odvjetnicima ako zastupaju tuženika u kaznenim ili upravnim postupcima), oslobođenje od pravnih troškova ili mogućnost plaćanja u obrocima i imenovanje izvršitelja (sudski izvršitelj uvijek obavlja dužnost izvršitelja).

Osobe koje imaju pravo na pravnu zaštitu:

- portugalski građani i građani Europske unije,
- stani državljani i osobe bez državljanstva s valjanom boravišnom dozvolom u državi članici Europske unije,
- strani državljani bez valjane boravišne dozvole u državi članici Europske unije – ako su zakonima njihovih država podrijetla odobrena istovjetna prava portugalskim građanima,
- osobe koje žive ili borave u državi članici Europske unije koja nije država članica u kojoj će se postupak voditi (u prekograničnim sporovima),
- neprofitne pravne osobe imaju pravo samo na pravnu pomoć u obliku oslobođenja od pravnih naknada i ostalih troškova postupaka, imenovanje odvjetnika i plaćanje odvjetničkih naknada, plaćanje naknada za branitelja kojeg je imenovao sud te imenovanje izvršitelja.

Sve prethodno navedene osobe moraju dokazati da ne mogu isplatiti troškove povezane sa sudskim postupkom, angažiranjem odvjetnika itd.

U skladu s portugalskim pravom, osobe koje na temelju prihoda, imovine i trajnih rashoda svojeg kućanstva objektivno nisu u položaju da plate troškove postupka smatraju se osobama s financijskim poteškoćama.

Obrasci za prijavu za pružanje pravne pomoći mogu se besplatno preuzeti u bilo kojem uredu za korisnike Službe za socijalnu sigurnost ili u [elektroničkom formatu](#) na internetskoj stranici posvećenoj socijalnoj sigurnosti.

Prijava se može dostaviti osobno ili poslati poštom bilo kojem uredu za korisnike Službe za socijalnu sigurnost (priložite sve potrebne dokumente).

Pravo na pravnu zaštitu može se provjeriti s pomoću simulatora pravne zaštite, dostupnog u desnom stupcu sljedeće internetske stranice:

<http://www.seg-social.pt/calculo-do-valor-de-rendimento-para-efeitos-de-proteccao-juridica..>

Za više informacija vidjeti stranice [Pravna pomoć](#).

Povjerenstvo za zaštitu žrtava kaznenih djela (*Comissão para a Proteção das Vítimas de Crimes*)

Povjerenstvo za zaštitu žrtava kaznenih djela tijelo je Ministarstva pravosuđa odgovorno za zaprimanje i analizu zahtjeva za državnu naknadu koje podnose žrtve nasilnih kaznenih djela i žrtve nasilja u obitelji.

Naknadu je obvezna platiti osoba koja je počinila kazneno djelo, ali u nekim slučajevima država može platiti naknadu ako je počinitelj ne može platiti ili isplata u razumnom roku nije moguća, a ta je šteta znatno poremetila standard življenja i kvalitetu života žrtve.

Zahtjev za naknadu može se podnijeti u roku od jedne godine od datuma počinjenja kaznenog djela ili, u slučaju kaznenog postupka, u roku od jedne godine nakon što je donesena konačna odluka u postupku. Žrtve koje su maloljetnici u vrijeme počinjenja kaznenog djela mogu podnijeti zahtjev u roku od jedne godine nakon što je osoba postala punoljetna ili se osamostalila.

Zahtjev je potrebno podnijeti na odgovarajućem obrascu, koji je dostupan u uredima Povjerenstva ili u APAV-ovim uredima za pružanje potpore žrtvama (portugalsko Udruženje za pružanje potpore žrtvama – *Associação Portuguesa de Apoio à Vítima*). [Elektronički obrazac](#) dostupan je i na internetskim stranicama Komisije.

Žrtva je oslobođena plaćanja svih troškova ili naknada pri podnošenju zahtjeva te se i dokumenti i potvrde potrebne za podnošenje zahtjeva mogu pribaviti bez plaćanja naknade.

Ako je kazneno djelo počinjeno na području druge države članice Europske unije, zahtjev za naknadu koji plaća predmetna država može se podnijeti Povjerenstvu za zaštitu žrtava kaznenih djela ako podnositelj zahtjeva ima uobičajeno boravište u Portugalu.

■ Posljednji put ažurirano: 05/02/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.